

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ ІМ. М. Т. РИЛЬСЬКОГО НАН УКРАЇНИ (2025–2029 р.р.)

1. Загальні положення

- Визначення пріоритетних напрямів: формування та розвиток теоретико-методологічних підходів до дослідження мистецтва, фольклору та етнології в умовах глобальних соціокультурних трансформацій і воєнних викликів сучасності.
- Збереження, систематизація та популяризація: формування цілісного реєстру об'єктів нематеріальної спадщини, що виступає фундаментом національної безпеки та основою для відтворення культурного коду нації.
- Зміцнення наукового потенціалу: впровадження новітніх парадигм інтердисциплінарності, що дозволяють інтегрувати інструментарій соціології, психології та цифрових технологій у класичні мистецтвознавчі та етнологічні студії.
- Інтеграція у світовий науковий простір: конвергенція вітчизняних дослідницьких стандартів із вимогами провідних європейських інституцій, що передбачає активну участь у транскордонних проєктах та репрезентацію української науки у наукометричних базах.
- Розвиток кадрового потенціалу: реалізація моделі безперервного професійного вдосконалення, де молоді вчені отримують доступ до міжнародних платформ та інституційну підтримку для реалізації авторських концепцій.
- Принципи діяльності: неухильне дотримання норм академічної етики, забезпечення інклюзивності наукового середовища та відповідальність перед суспільством за об'єктивність і якість наукового продукту.

2. Місія та візія

- Місія: фундаментальне вивчення та теоретичне осмислення генезису української культури, створення інноваційних моделей інтерпретації мистецьких і фольклорних явищ, а також експертне забезпечення процесів державотворення через призму культурної ідентичності.
- Візія через центр гуманітарних досліджень: розвиток Інституту як потужного академічного хабу, що визначає порядок денний у сфері україністики та здійснює інтелектуальне лідерство в Східній Європі.
- Візія через охорону спадщини: функціонування наукової платформи, що забезпечує науковий супровід імплементації міжнародних конвенцій ЮНЕСКО та захист культурного надбання.
- Візія через інноваційну платформу: створення умов для конвергенції традиційних знань та цифрових інструментів, що робить наукову працю привабливою для нового покоління дослідників.

- Візія через публічний простір: розбудова відкритої системи комунікації, де результати досліджень стають доступними для широких верств суспільства через освітні проєкти та медіа-ресурси.

3. Стратегічні цілі та напрями

3.1. Розвиток наукових досліджень

- Дослідження трансформацій в умовах цифровізації: аналіз феномену «цифрового фольклору», трансформації мистецьких канонів у віртуальному середовищі та впливу штучного інтелекту на процеси культуротворення.
- Аналіз урбаністичних процесів: вивчення етнокультурного ландшафту міст, процесів дерадянзації символічного простору та особливостей міської ідентичності в контексті внутрішньої міграції.
- Розвиток міждисциплінарних досліджень: застосування методів соціальної антропології та візуальних студій для вивчення повсякденності, гендерних ролей та міжкультурного діалогу.
- Формування джерельних баз: переведення унікальних архівних фондів (аудіозаписів, рукописів, фотоматеріалів) у цифрові формати з високим ступенем верифікації для вільного доступу наукової спільноти.
- Видавничі проєкти: підготовка та випуск фундаментальних праць, що структурують національну пам'ять.

3.2. Міжнародна співпраця та інтеграція

- Розширення співпраці: встановлення сталих партнерських зв'язків із закордонними академіями та університетами для проведення порівняльних (компаративних) досліджень.
- Участь у грантах: системна робота над поданням проєктних заявок до фондів *Horizon Europe*, *Creative Europe* та інших міжнародних донорів для залучення ресурсів на масштабні дослідження.
- Спільні лабораторії: створення віртуальних та реальних дослідницьких груп для опрацювання спільних наукових проблем на стику локальних та глобальних контекстів.
- Академічна мобільність: стимулювання наукових стажувань та викладацьких візитів, що дозволяє інтегрувати світовий досвід у внутрішню практику Інституту.
- Публікаційна активність: системне підвищення присутності науковців у виданнях категорій «А» та «Б», що сприяє зростанню індексу цитування та авторитету установи.

3.3. Розвиток людського потенціалу

- Підтримка молодих учених: створення сприятливих умов для наукової діяльності, сприяння участі у стипендійних і грантових програмах, а також забезпечення доступу до наукових і технічних ресурсів Інституту.

- Удосконалення наставництва: розвиток інституту наукового керівництва як передачі не лише знань, а й етичних стандартів та традицій академічної школи.
- Баланс в управлінні: забезпечення рівних можливостей і врахування професійних досягнень при формуванні експертних комісій та призначенні на відповідальні посади.
- Рада молодих учених: всебічне сприяння діяльності самоврядної організацій наукової молоді, надання їм майданчиків для апробації сміливих ідей.
- Стимулювання активності: розробка гнучкої системи мотивації за високі наукові досягнення, успішний захист дисертацій та публікації у престижних журналах.

3.4. Освітня діяльність та підготовка кадрів

- Співпраця із ЗВО: координація зусиль із провідними вітчизняними університетами для залучення талановитих магістрів до науково-дослідної діяльності ще на етапі навчання.
- Освітньо-наукові програми: актуалізація змісту програм підготовки PhD-здобувачів із фокусом на критичне мислення та методологічну гнучкість.
- Інноваційні методики: впровадження інтерактивних семінарів, вебінарів та майстер-класів із використанням сучасного програмного забезпечення для аналізу даних.
- Залучення аспірантів: інтеграція здобувачів у реальні планові теми Інституту як повноправних учасників наукового пошуку.
- Сприятливе середовище: створення комфортного інтелектуального клімату, що стимулює дискусію та науковий пошук без бюрократичних бар'єрів.

3.5. Цифровізація та розвиток ресурсів

- Електронні архіви: створення інтелектуальних систем пошуку, що дозволить миттєво знаходити рідкісні етнографічні зразки.
- Відкритий доступ: реалізація принципів *Open Science*, що передбачає публікацію результатів досліджень у вільному доступі для глобальної спільноти.
- Модернізація сайту: перетворення вебресурсу на динамічний портал із мультимовним інтерфейсом та можливістю інтерактивної взаємодії.
- Мультимедійний контент: популяризація науки через візуалізацію складних концепцій у форматі відеоесе, віртуальних турів та інтерактивних мап.
- Цифрові інструменти: застосування технологій 3D-сканування та фотограмметрії для документування пам'яток архітектури та народного побуту.

3.6. Наукова комунікація та популяризація

- Соціальні мережі: формування бренду Інституту як сучасного експертного середовища через активну присутність у Facebook, Instagram та професійних мережах.

- Висвітлення діяльності: регулярне інформування громадськості про експедиційні знахідки, нові відкриття та результати конференцій.
- Співпраця зі ЗМІ: функціонування в ролі головного пулу експертів для національних та міжнародних медіа у питаннях культури та мистецтва.
- Науково-популярний контент: видання доступних за формою, але глибоких за змістом матеріалів для вчителів, студентів та аматорів культури.
- Імідж НАН України: демонстрація ефективності та сучасності академічної науки як невід'ємної складової інтелектуального капіталу держави.

3.7. Видавнича діяльність

- Фахові видання: забезпечення високого рівня рецензування у журналах Інституту та їхня подальша індексація в міжнародних базах даних.
- Підтримка серійних видань: гарантування фінансової та редакційної стабільності для випуску багатотомних наукових праць, що мають стратегічне значення.
- Інтеграція в бази: приведення технічних характеристик видань у відповідність до стандартів *DOAJ*, *Crossref* та інших платформ.
- Відкриті публікації: перехід до моделі відкритого доступу (до прикладу, *Gold or Green Open Access*) для розширення аудиторії читачів.
- Підтримка молодих авторів: виділення спеціальних рубрик для дебютних праць талановитих дослідників та методична допомога в оформленні статей.

3.8. Вплив науки на суспільство

- Державна політика: надання науково обґрунтованих рекомендацій для Міністерства культури та інших відомств щодо реформування галузі.
- Експертна діяльність: проведення фахових мистецтвознавчих та етнологічних експертиз на запит державних установ та приватних інституцій.
- Запобігання конфліктам: використання наукових знань для розбудови толерантного середовища та інтеграції різних етнічних груп у єдиний культурний простір.
- Культурний туризм: рекомендації щодо розробки наукових концепцій для нових туристичних маршрутів та проєктів ревіталізації історичних поселень.
- Популяризація спадщини: перетворення результатів академічних студій на інструмент економічного та соціального розвитку громад.

4. Інституційний розвиток

- Модернізація управління: упровадження проєктного підходу до організації роботи для більш ефективного планування та виконання завдань.
- Цифровізація адміністрування: використання електронного документообігу та спрощення процесів підготовки звітності.
- Матеріально-технічна база: поступове оновлення комп'ютерної техніки, обладнання та забезпечення потреб для проведення польових досліджень.

5. Моніторинг та оцінка ефективності

- Показники ефективності: діяльність Інституту оцінюється за кількістю наукових публікацій, обсягами залученого грантового фінансування та рівнем цитування наукових праць.
- Щорічний аналіз: проводиться регулярна оцінка результатів діяльності шляхом організації стратегічних сесій, під час яких визначаються досягнення та проблемні напрями.
- Аналітичні звіти: готуються узагальнені звіти, що відображають динаміку розвитку Інституту за основними напрямками його діяльності.

6. Очікувані результати

- Міжнародний авторитет: визнання Інституту як одного із провідних центрів експертизи в Центрально-Східній Європі.
- Якісне зростання: перетворення кількості наукових розвідок у якісно нові знання, що змінюють уявлення про роль культури в сучасному світі.
- Цифрова зрілість: повна інтеграція наукових фондів у цифрову мережу знань.